

ΤΥΧΗΣ ΕΓΓΟΙΑ.

—ο—

Ὅλιγοι ἴσως τὴν σήμερον ἀγνοοῦσι τὸ ὄνομα τοῦ Ἀλβέρτου Δύρερ, περιφθίμου ζωγράφου Γερμανοῦ, περὶ οὗ ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς δ' Α' εἶπε ποτε « ἐξ ἀγροίκου δύναμαι παραχρῆμα νὰ κίωμ εὐγενῆ, οὐχὶ δὲ καὶ ἐξ εὐγενοῦς ζωγράφου οἷος ὁ Ἀλβέρτος Δύρερ » (α).

Οἱ περὶ τὴν σπουδὴν τῆς βιογραφίας τῶν ἐνδόξων καλλιτεχνῶν ἰδίως ἀσχοληθέντες ἀναφέρουσιν, ὡς γινώσκοντες καὶ τὰ λεπτομερέστερα τοῦ τετραγαμίνου βίου τοῦ Γερμανοῦ ζωγράφου, ἀέκδοτον ἐπὶ τοῦ ἰδιότροπου καὶ φιλέριδος χαρακτήρου τῆς συζύγου του καὶ τῶν συνεχῶν ἐνοχλήσεων δι' ὧν ἐτάραττε τὰς πολυτίμους σιγμάς τοῦ καλλιτέχου. Φιλάργυρος, καὶ ὑπὸ χαρακτήρος ἀλοκούς παραφερομένη, ἡ κυρία αὕτη οὐδὲν ἀφωπλίετο ὑπὸ τῆς ὑπὲρ πᾶν ὄριον καλοκἀγαθίας τοῦ συζύγου της, οὔτε ὑπὸ τῆς ἀπαραδειγματίστου αὐτοῦ ὑπομονῆς. Μαρτύριος ὁ δυστυχῆς Δύρερ δολοκλήρον τὴν ἡμέραν διῆγεν ἐντός τοῦ ἔργου στήριου του, ὅπου ἐργάζετο ταῖς λαμπρὰς εἰκόνας εἰκόνας ὧν ἀπλήστως ἐπιζητοῦμεν σήμερον τὰ ἀντίγραφα ἢ Ἐκνήπιον εἰσῆρχετο καὶ ἐκεῖ καταδιώκουσα τὸ θῆμά της, καὶ ἐνώπιον ὄλων αὐτοῦ τῶν μαθητῶν, οὔτε κραυγῶν, οὔτε ἐπιπλήσεων, οὔτε ὕβρων ἐφείδατο.

Εἰς τὰς κραυγὰς της ὁμοῦς συνήθειζε πάντοτε ν' ἀναμιγνύη πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ συζύγου της καὶ τὸ τοῦ Σαμουὴλ Δουχωβρέτου· οὗτος ἦν εἰς τῶν μαθητῶν τοῦ Δύρερ, τὸν ὁποῖον ἀπὸ εὐσπλαγχνίας παρεδέχθη ὁ καλλιτέχνης ἐντός τοῦ ἐργαστηρίου του. Ὁ Σαμουὴλ γενεστίαιος ὢν καὶ τεσσαρακοντούτης περίπου, ἐργάζετο, συντηρήσεως ἕνεκα, πίνακας ἐργαστηρίων καὶ περιτρώματα οἰκιῶν, συνῆθη τότε ἐν Γερμανίᾳ Ἀρκεῖ νὰ εἰπωμεν οὐ ἦτο θραχύτωμος, βραχνητικός, ἀσχημος εἰς τὸ ἄκρον, καὶ τὸ χεῖριστον πάντων τραυλός, μὴ δυνάμενος οὐδὲ δύο νὰ συναρθρώη λέξεις, καὶ ἐνοεῖται οὐτὶ ἦν ὁ περιγέλωτος τῶν λοιπῶν μαθητῶν τοῦ Δύρερ, καὶ τὸ προτείχισμα αὐτῶν διότι πᾶσα ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ σκαϊότης ἢ ζημία ἀπεδίδοτο εἰς αὐτόν. Καταγελῶμενος ὑπὸ τῶν συνεταίρων του, καὶ καταβαστανίζομενος ὑπὸ τῆς κυρίας Δύρερ, ἦτις μὴ ἀνεχομένη τὴν εἰς τὸ ἐργαστήριον ἀμισθὶ εἰσοδόν του, μόλις μετὰ πολλὰς ἀράς καὶ ὕβρεις, τῷ ἔδιδε κατὰ καιροὺς τεμάχιον ξηροῦ ἄρτου, δὲν ἠδύνατο ὁ δυστυχῆς νὰ εὖρη ἀνάπαυσιν ἢ τὰς ἡμέρας καθ' ἃς λάθρα ἐξήρχετο εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὅπου ἐν ἀνέτει ἐζωγράφιζεν ὄρειαν τινὰ τοποθεσίαν ἐκ τῶν πολυαριθμῶν τῆς Νουρεμβέργης. Τότε καθίστατο ἀγιωστός. Ἡ ταπεινὴ καὶ σκυθρωπὴ τρυφωγνομία του ἐφαιδρύνετο, ὡς τὸ βλαστᾶνον ἄνθος ζωογονεῖται καὶ φαιδρύνεται εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Καθήμενος ἐπὶ τῆς χλόης καὶ κρατῶν ἐπὶ

τῶν γονάτων τὸ χερτοφυλάκιόν του, ἐπροσπάθει ν' ἀντιληφθῆ καὶ μεταφῆρῃ ἐπὶ τοῦ χάρτου τὰς λαμπρὰς καὶ ἀπεριγράπτους τοῦ φωτός ἐντυπώσεις, εἰς ἃς τὰ μάλιστα ἐπετύχχανε. Διελθὼν οὕτως δολοκλήρον τὴν ἡμέραν ἱπανάρχετο εἰς Νουρεμβέργην, τὴν δ' ἐπαύριον οὐδὲν ἔλαλε πρὸς τοὺς συνεταίρους του περὶ τῶν ἐν τῇ ἐξοχῇ ἐκδρομῶν του, οὐδ' ἐξέθειτε ἐνώπιόν των τὰ σχεδιαγραφήματά του, ἅτινα περροντισμένως πάντοτε ἐκρυπτε· δότι εἰθιθεὶς νὰ ἦναι ἀντικείμενον τῶν ἀσπλάγγων περιγελῶν τῶν συνεταίρων του, δὲν ἐτόλμα ἔδυστυχῆ, οὔτε κἂν νὰ φαντασθῆ ὅτι τὰ σχεδιαγραφήματά του ἦσαν προκ' ἔτι ἄλλο τι παρὰ γέλωτα· ὅθεν ἀελάμβανε σιωπηλῶς, ἐν τῇ μάλλον περιφρονημένῃ γωνίᾳ, τὴν συτήθη αὐτοῦ θέσει, ὅπου ὑπέγραφε τὰς εἰκόνας τοῦ κυρίου του, καὶ ἐπλήρου τῆς αὐτῷ, σχετικῶς πρὸς τὰ ἔργα ταῦτα, τὰ καθήκοντα ἅτινα εἰ πρακτικοὶ πληροῦσι πορὰ τοῖς ἀγαλαματοποιῶς.

Ἐξαιρέσει τῶν κατὰ καιροῦ ἐκδρομῶν, περὶ ὧν ἤδη ἐλάλησαμεν, ὁ Σαμουὴλ διέμενε κατὰ τὰς λοιπὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ἀπὸ πρωίας μέχρις ἐσπέρας. Ἀκολουθῶς ἀπῆρχετο εἰς τὸ πενυχρὸν δωμάκιόν του, ἐνθα μετέφερον ἐπὶ τοῦ κρηνοῦ τὰ θέματα ἅτινα εἶχε σχεδιαγραφήσει εἰς τὴν ἐξοχὴν. Πρὸς προμήθειαν δὲ χρωστῆρων καὶ χρωμάτων ἀνείχετο τὰς κληροτέρας στερηθείς, πολλὰκις μάλιστα, λέγει ὁ ἱστορικός Γερμανὸς παρὰ τοῦ ὀπιοῦ ἱρανίσθημεν τὰς κρηνοῦσας λεπτομερείας, ἔκλειπτε παρὰ τῶν συνεταίρων του χρώματα καὶ γραφίδας, ὅπως καλλιεργῆ τὴν τεχνὴν ἢν τοσοῦτον περιπαθῶς ἠγάπα.

Τρία ἔτη παρήλθον οὕτω, καὶ ὁ Σαμουὴλ δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀποκαλύψει οὔτε πρὸς τοὺς συμμαθητάς του, οὔτε πρὸς τὸν διδάσκαλόν του, τὰς παννυχίους αὐτοῦ ἐργασίας. Ἀλλὰ πῶς ἐτυνηρεῖτο; Αὐτὸς μόνος καὶ ὁ θεός, τὸ ἐγίνωσκον.

Ἡμέραν τινὰ ἠσθῆνησε, καὶ πυρετός ἐξῆ; ἤρχισεν νὰ καταναλίσκῃ τὸ ἄθλιον σῶμά του· ἐβδομάδα δολοκλήρον ἐκείτω πάσχων ἐπὶ τῆς κλίνης του, καὶ οὐδεμία παρήγορος ἀνθρώπου μορφή προσέβαλε τὴν ὄρασίν του. Καταρλεγόμενος ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ, καὶ αἰσθανόμενος τὰς δυνάμεις του ἐκλειπούσας ἐγείρεται αἴρνης, ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ του, λαμβάνει ὑπὸ μασχάλην μίαν τῶν εἰκόνων του, καὶ τούτων τὴν ἐσχάτως ὑπ' αὐτοῦ ἐργασθεῖσαν, καὶ ἀπευθύνεται πρὸς τὴν οἰκίαν μεταπαράτου ἐπιπλῶν, ἐπὶ σκοπῷ νὰ πωλήσῃ τὸ ἔργον του ἀν' οἷας· δὴποτε ἀξίας. Κατ' εὐτυχίαν του διῆλθεν ἐνώπιον οἰκίας ὅπου μεγάλῃ συνεσπρωμένο λαοῦ πλήθος· αὐτὸς ἐπαλοῦτο εἰς δημοπρασίαν πολλὰ καὶ διάφορα ἀντικείμενα τέχνης, συλλεχθέντα ὑπὸ εἰδήμονος ἐπὶ τριάκοντα δολοκλήρα ἔτη, καὶ διὰ κόπων πολλῶν καὶ ἀτρύτων ἐκλεινο ταῦτα, ὡς συνήθως, διεσπαρμένα τῇ δε κακίᾳ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Ὁ Σαμουὴλ ἐπλησίασε πρὸς τινὰ κήρυκα, καὶ μετὰ πολλὰς προσπάθειας καὶ παρακλήσεις κατώρθωσε νὰ δημοπρατήσῃ ἢ εἰκὼν ἦν ἔφερον ὑπὸ μασχάλην. Ὁ κήρυξ ἐξέτιμήσεν αὐτὴν ἀντὶ τριῶν ταλλήρων· Ὁ Σαμουὴλ εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Σαμουὴλ, ἔχω τροφὴν μιᾶς ἐβδομάδος, ἐὰν ὑρῶθῃ ἀγοραστής. Ἡ εἰκὼν περιήρχετο

(α) Τὴν εἰκόνα καὶ τὰ ἔργα τοῦ καλλιτέχρου ἴδε ἐν τῷ ΑΓ. τεύχει τῆς Μνημ. σῆνης.